

LIETUVOS RESPUBLIKOS KULTŪROS MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, J. Basanavičiaus g. 5, LT-01118 Vilnius, tel. (8 5) 219 3400, el. p. dmm@lrkm.lt.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188683671

Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijai

2018-09-18 Nr. S2-2613
Į 2018-08-01 Nr. (12-6)D8-4020

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS ĮSTATYMŲ PROJEKTŲ

Kultūros ministerija susipažinusi su Aplinkos ministerijos pateikais derinti Lietuvos Respublikos nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymo Nr. I-733 (toliau – NKPAĮ) 11, 21 ir 22 straipsnių pakeitimo įstatymo projektu, Lietuvos Respublikos saugomų teritorijų (toliau – STĮ) įstatymo Nr. I-301 7, 9, 28, 28¹ ir 31 straipsnių pakeitimo įstatymo projektu, Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo įstatymo Nr. I-1120 30 straipsnio pakeitimo įstatymo projektu ir Lietuvos Respublikos žemės reformos įstatymo Nr. I-1607 8 straipsnio pakeitimo įstatymo projektu, kaip, kad ir buvo informavusi 2018-09-06 raštu Nr. S2-2458, parengė ir teikia konkrečius pasiūlymus dėl Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymo Nr. I-733 11, 21 ir 22 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto (toliau – NKPAĮ pakeitimo projektas) ir Saugomų teritorijų įstatymo Nr. I-301 7, 9, 28, 28¹ ir 31 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto (toliau – STĮ pakeitimo projektas) patikslinimo ir papildymo.

1. Siekiant supaprastinti teritorijų planavimo procesą ir padaryti aiškesnį kultūros paveldo objektų ir vietovių teritorijų ir jų apsaugos zonų ribų įteisinimo procesą, siūlome NKPAĮ pakeitimo projektą papildyti 8, 10 ir 11 straipsnių pakeitimu, šiuose straipsniuose naujai nurodant, kad kultūros paveldo objektų ir vietovių teritorijų ir jų apsaugos zonų ribos nustatomos nekilnojamojo kultūros paveldo vertinimo tarybų (toliau – vertinimo taryba) aktais, o rengiant nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos ir saugomų teritorijų specialiojo teritorijų planavimo dokumentus, kultūros paveldo objektų ir vietovių teritorijos ir jų apsaugos zonų ribos pažymimos šiuose teritorijų planavimo dokumentuose pagal vertinimo tarybų aktuose nustatytas šių objektų ir vietovių teritorijų ir apsaugos zonų ribas. Tačiau tokiu atveju kultūros paveldo vietovių teritorijų ir apsaugos zonų ribos, pažymėtos patvirtintuose nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos ir saugomų teritorijų specialiojo teritorijų planavimo dokumentuose, galėtų būti keičiamos vertinimo tarybos aktu tik gavus šiuos teritorijų planavimo dokumentus patvirtinusios institucijos sutikimą. Tokiu būdu būtų išvengta situacijų, kai specialiojo teritorijų planavimo dokumentuose pažymėtos kultūros paveldo vietovių teritorijos ir apsaugos zonų ribos nesutampa su Kultūros vertybių registre registruotomis jų ribomis.

2. Kaip parodė praktika ne visada kultūros paveldo objektams ir vietovėms būtina nustatyti apsaugos zonas, be to, ne tik draustiniuose ir rezervatuose, bet ir kultūros paveldo vietovėse kultūros paveldo objektų apsaugos zonos neturėtų būti nustatomos, todėl siūlome atitinkamai patikslinti NKPAĮ 11 straipsnio 6 ir 7 dalis.

3. Siekiant suderinti NKPAĮ nuostatas ir STĮ nuostatas, susijusias su kultūros paveldo vietovių apsauga, siūlome papildyti 21 straipsnio 2 dalį ir joje aiškiai nustatyti, kad valstybiniuose parkuose kultūros paveldo vietovių apsaugai išskiriamos konservacinio prioriteto funkcinės zonos: kultūriniai rezervatai ir kultūriniai draustiniai. Taip pat siūlome patikslinti Kultūros ministerijos atliekamas kultūrinių rezervatų (rezervatų-muziejų), istorinių nacionalinių parkų, valstybinių kultūrinių draustinių valdymo funkcijas nurodytas NKPI 21 straipsnyje, taip, kad jos atitiktų realiai Kultūros ministerijos atliekamas funkcijas.

4. Mūsų nuomone, visi kompleksiniai kultūros paveldo objektai, jų teritorijos ir apsaugos zonos turėtų gali būti tvarkomi ir veikla juose plėtojama pagal paveldosaugos reikalavimus nustatomus apsaugo reglamentuose, todėl siūlome atitinkamai patikslinti NKPAĮ 22 straipsnio 2 dalies 2 punktą. Taip pat siūlome suderinti NKPAĮ 22 straipsnio 1 dalies nuostatas su 22 straipsnio 2 dalimi ir atitinkamai patikslinti NKPAĮ 22 straipsnio 1 dalį.

5. Kultūros ministerijos žiniomis, valstybiniuose gamtiniuose rezervatuose ir gamtiniuose bei kompleksiniuose draustiniuose, nėra ir neturėtų būti Kultūros vertybių registre registruotų kultūros paveldo vietovių (šiose saugomose teritorijose yra tik kultūros paveldo objektai). Tačiau kultūros paveldo vietovių apsaugai gali būti steigiami valstybiniai kultūriniai rezervatai ir valstybiniai kultūriniai draustiniai, kurie turėtų būti tvarkomi ir veikla juose plėtojama – pagal šių saugomų teritorijų tvarkymo planus. Todėl siūlome atitinkamai patikslinti Aplinkos ministerijos naujai siūlomą NKPAĮ 22 straipsnio 2 dalies 4 punktą ir NKPAĮ pakeitimo įstatymo 5 straipsnio 4 dalį.

6. Siekiant užtikrinti, kad būtų pabaigti rengti ir patvirtinti pradėti rengti nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos specialiojo teritorijų planavimo dokumentai, siūlome NKPAĮ pakeitimo projekto 5 straipsnį papildyti nauja 3 dalimi ir joje nustatyti, kad nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos specialieji planai pradėti rengti iki 2018 m. spalio 31 d. baigiami rengti ir tvirtinami pagal NKPAĮ ir Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo įstatymo bei jų pakeitimų įstatymų nuostatas galiojusias iki NKPAĮ pakeitimo projekto įsigaliojimo.

7. Atsižvelgiant į aukščiau išdėstytus pasiūlymus turėtų būti atitinkamai patikslinti ir STĮ pakeitimo projekto 3 ir 4 straipsniai.

Pagal aukščiau išdėstytas pastabas ir pasiūlymus papildyto ir patikslinto NKPAĮ pakeitimo projekto ir patikslinto STĮ pakeitimo projekto lyginamieji variantai pridedami.

PRIDEDAMA:

1. NKPAĮ 8, 10, 11, 21 ir 22 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto lyginamasis variantas, 4 lapai.
2. STĮ 7, 9, 28, 28¹ ir 31 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto lyginamasis variantas, 3 lapai.

Kultūros viceministras

Renaldas Augustinavičius

LIETUVOS RESPUBLIKOS
NEKILNOJAMOJO KULTŪROS PAVELDO APSAUGOS ĮSTATYMO NR. I-733
8, 10, 11, 21 IR 22 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO
ĮSTATYMAS

2018 m.

d. Nr.

Vilnius

1 straipsnis. 8 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 8 straipsnio 5 dalį ir ją išdėstyti taip:

„5. Nekilnojamųjų kultūros vertybių reikšmingumą, kultūros paveldo objektų ar vietovių vertingąsias savybes ~~nustato~~ ir jų teritorijų bei kultūros paveldo objektų apsaugos zonų ribas ~~apibrėžia~~ **nustato** Departamento ir savivaldybių sudarytos nekilnojamojo kultūros paveldo vertinimo tarybos (toliau – vertinimo tarybos). Savivaldybės ar kelių savivaldybių sudarytos vertinimo tarybos sprendžia dėl savivaldybės teritorijoje esančio vietinio reikšmingumo lygmens nekilnojamojo kultūros paveldo vertingųjų savybių ir vietinio reikšmingumo lygmens nustatymo, vietinio reikšmingumo lygmens nekilnojamojo kultūros paveldo teritorijos **ir apsaugos zonos** ribų ~~apibrėžimo~~ **nustatymo ir** bei apsaugos reikalingumo, apsaugos vietinio reikšmingumo lygmens nekilnojamosioms kultūros vertybėms netaikymo ar tokių vertybių apskaitos duomenų tikslinimo. Departamento vertinimo tarybos sprendžia dėl Lietuvos Respublikos teritorijoje esančio nekilnojamojo kultūros paveldo vertingųjų savybių nustatymo, teritorijos **ir apsaugos zonos** ribų ~~apibrėžimo~~ **nustatymo ir** bei nacionalinio, regioninio ar vietinio reikšmingumo lygmens nekilnojamosioms kultūros vertybėms nustatymo, apsaugos reikalingumo, apsaugos nekilnojamosioms kultūros vertybėms netaikymo ar tokių vertybių apskaitos duomenų tikslinimo.“

2. Pakeisti 8 straipsnio 9 dalies 2 punktą ir jį išdėstyti taip:

„2) vertinimo tarybos aktu (aktais) nustatytos vertingosios savybės ir ~~kartu su vertybe~~ **vertybės** saugotinos teritorijos **ir apsaugos zonos** ribos.“

2 straipsnis. 10 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 10 straipsnio 5 dalį ir ją išdėstyti taip:

„5. Teisės akte, kuris kultūros paveldo objektą ar vietovę skelbia valstybės saugomais ar kultūros paminklu, nurodomas apsaugos tikslas ar tikslai, reikšmingumą lemiančių vertingųjų savybių pobūdis ar jų derinys, ~~patvirtinamos jų teritorijos ir apsaugos zonos ribos~~.“

2. Pakeisti 10 straipsnio 7 dalies 1 punktą ir jį išdėstyti taip:

„1) apsaugą įteisinantys, ~~teritoriją ir apsaugos zonas patvirtinantys~~ teisės aktai ir jų pakeitimai, šiuos aktus registruojančių registrų įrašų kodai;“

3 straipsnis. 11 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 11 straipsnio 3 dalį ir ją išdėstyti taip:

„3. Kultūros paveldo **objektų** ir vietovių teritorijos **ir apsaugos** nustatomos ~~Teritorijų planavimo ir~~ šio įstatymo nustatyta tvarka parengtuose dokumentuose. **Rengiant nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos ir saugomų teritorijų specialiojo teritorijų planavimo dokumentus kultūros paveldo objektų ir vietovių teritorijos ir apsaugos zonų ribos pažymimos šiuose teritorijų planavimo dokumentuose pagal vertinimo tarybų aktuose nustatytas šių objektų ir vietovių teritorijų ir apsaugos zonų ribas. Kultūros paveldo vietovių teritorijų ir apsaugos zonų ribos, pažymėtos patvirtintuose nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos ir saugomų teritorijų specialiojo teritorijų planavimo dokumentuose, gali būti keičiamos vertinimo**

tarybos aktu tik gavus šiuos teritorijų planavimo dokumentus patvirtinusios institucijos sutikimą.“

2. Pakeisti 11 straipsnio 6 dalį ir ją išdėstyti taip:

„6. ~~Saugomam~~ **Kultūros paveldo** objektui ar vietai **gali būti** nustatoma žmogaus veiklos neigiamą poveikį švelninanti tarpinė apsaugos zona. Ši zona gali turėti vieną arba abu šiuos skirtingo apsaugos ir naudojimo režimo pozonius:

1) apsaugos nuo fizinio poveikio pozonį – už kultūros paveldo objekto **ar vietovės** teritorijos esantys žemės sklypai ar jų dalys su ten esančiais kitais nekilnojamaisiais daiktais, taip pat miško ir vandens plotai, kuriems taikomi šio įstatymo ir kitų teisės aktų reikalavimai, draudžiantys šiame pozonyje veiklą, galinčią fiziškai pakenkti kultūros paveldo objekto **ar vietovės** vertingosioms savybėms, **trukdyti apžvelgti kultūros paveldo objektą ar vietovę, ar neigiamai įtakoti kultūrinį kraštovaizdį, kurio sudėtinė dalis yra šios nekilnojamosios kultūros vertybės;**

2) vizualinės apsaugos pozonį – už kultūros paveldo objekto **ar vietovės** teritorijos ar apsaugos nuo fizinio poveikio pozonio esantys žemės sklypai ar jų dalys su ten esančiais kitais nekilnojamaisiais daiktais, kuriems taikomi šio įstatymo ir kitų teisės aktų reikalavimai, draudžiantys šiame pozonyje veiklą, galinčią trukdyti apžvelgti kultūros paveldo objektą **ar vietovę, ar neigiamai įtakoti kultūrinį kraštovaizdį, kurio sudėtinė dalis yra šios nekilnojamosios kultūros vertybės.**“

3. Pakeisti 11 straipsnio 7 dalį ir ją išdėstyti taip:

„7. Apsaugos zonos ribos nustatomos vadovaujantis ~~Teritorijų planavimo ir~~ šiuo įstatymu. Draustinyje, ~~ar rezervate~~ **ar kultūros paveldo vietovėje** esančio kultūros paveldo objekto apsaugos zonos ribos nenustatomos. Šiuo atveju **veiklą draustinio ar rezervato teritorijų planavimo dokumentai ir (ar) šių saugomų teritorijų nuostatai draustinyje, rezervate ar kultūros paveldo vietovėje reglamentuojantys dokumentai** papildomi apsaugos nuo galimo neigiamo veiklos gretimose teritorijose poveikio reikalavimais.“

4 straipsnis. 21 straipsnio pakeitimas

2. Pakeisti 21 straipsnio 4 dalį ir ją išdėstyti taip:

„2. Kultūros paveldo vietovių apsaugai Saugomų teritorijų įstatymo nustatyta tvarka gali būti steigiami istoriniai nacionaliniai parkai, kultūriniai rezervatai ir kultūriniai draustiniai. **Valstybiniuose parkuose kultūros paveldo vietovių apsaugai išskiriamos konservacinio prioriteto funkcinės zonos: kultūriniai rezervatai ar kultūriniai draustiniai.**“

2. Pakeisti 21 straipsnio 4 dalį ir ją išdėstyti taip:

„4. Kultūros ministerija atlieka šias valstybinių kultūrinių rezervatų (rezervatų-muziejų), istorinių nacionalinių parkų, valstybinių kultūrinių draustinių valdymo funkcijas:

1) ~~organizuoja apsaugos strategijos ir tvarkymo programų rengimą~~ **valstybinių kultūrinių rezervatų, istorinių nacionalinių parkų ir valstybinių kultūrinių draustinių objektų apsaugą ir tvarkymą per įsteigtas biudžetines įstaigas – valstybinių kultūrinių rezervatų ir istorinių nacionalinių parkų direkcijas, kurių savininko teises ir pareigas įgyvendina Kultūros ministerija;**

2) rengia teisės aktų projektus;

~~3) organizuoja teritorijų planavimo dokumentų rengimą;~~

~~4) 3) organizuoja tarptautinį bendradarbiavimą;~~

~~5) 4) atlieka kitas įstatymų ir kitų teisės aktų nustatytas funkcijas.~~“

5 straipsnis. 22 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 22 straipsnio 1 dalį ir ją išdėstyti taip:

„1. Nekilnojamosios kultūros vertybės, jų teritorijos, apsaugos zonos tvarkomos ir veikla jose plėtojama pagal ~~kompleksinio ir~~ specialiojo teritorijų planavimo, ~~strateginio planavimo~~ dokumentus, apsaugos reglamentus ir jais nustatomus paveldosaugos reikalavimus, parengtus vadovaujantis šio įstatymo, **Saugomų teritorijų** ir Teritorijų planavimo įstatymų nuostatomis.“

2. Pakeisti 22 straipsnio 2 dalį ir ją išdėstyti taip:

„2. Kultūros paveldo objektai, jų teritorijos **ir apsaugos zonos**, kultūros paveldo vietovės ir jų apsaugos zonos, tvarkomi ir veikia juose plėtojama:

1) kultūros paveldo objektai, jų teritorijos ir apsaugos zonos – pagal paveldosaugos reikalavimus, nustatomus kultūros paveldo objektų tipiniuose apsaugos reglamentuose, tvirtinamuose Vyriausybės, ir individualiuose apsaugos reglamentuose, parengtuose ir patvirtintuose kultūros ministro nustatyta tvarka;

2) kultūros paveldo vietovės ir jų apsaugos zonos – pagal nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos specialiojo teritorijų planavimo dokumentus – tvarkymo planus (**išskyrus šio straipsnio 2 dalies 3 ir 4 punktuose nustatytus atvejus**). ~~Tvarkymo planai kultūros ministro ir aplinkos ministro nustatyta tvarka gali būti rengiami ir kompleksiniams kultūros paveldo objektams. Kompleksinių kultūros paveldo objektų ir jų apsaugos zonų tvarkymo planai prilyginami kultūros paveldo vietovių ir jų apsaugos zonų tvarkymo planams ir rengiami bei tvirtinami tokia pačia tvarka kaip ir kultūros paveldo vietovių ir jų apsaugos zonų tvarkymo planai.~~

3) valstybiniuose parkuose esančios kultūros paveldo vietovės – pagal valstybinių parkų planavimo schemas (ribų ir tvarkymo planus);

4) kultūros paveldo vietovės, kurių apsaugai įsteigti valstybiniai kultūriniai rezervatai ar valstybiniai kultūriniai draustiniai, ir jų apsaugos zonos – pagal šių saugomų teritorijų tvarkymo planus.“

3. Kultūros paveldo ~~vietovių~~ **vietovės** ir jų apsaugos ~~zonų~~ **zonos** tvarkymo planas yra specialiojo teritorijų planavimo dokumentas, kuriame **pažymimos kultūros paveldo vietovės teritorijų ir jų apsaugos zonų ribos, pagal vertinimo tarybų aktuose nustatytas jų teritorijų ir apsaugos zonų ribas**, nustatomi nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos ir veiklos plėtojimo kultūros paveldo vietovėje ir jos apsaugos zonoje paveldosaugos reikalavimai ~~bei kultūros paveldo vietovės ir jos apsaugos zonos ribos.~~

3. Pakeisti 22 straipsnio 7 dalį ir ją išdėstyti taip:

„7. Teritorijų, kuriose yra registruotų nekilnojamųjų kultūros vertybių, kompleksinio ir specialiojo teritorijų planavimo dokumentai ~~tvirtinami~~ **Teritorijų planavimo įstatymo ir atitinkamų teritorijų planavimo dokumentų rengimo taisyklių** nustatyta tvarka turi būti derinami:

1) valstybės lygmens **ir (ar) tvirtinami** Vyriausybės - kai yra Departamento motyvuotos išvados ir pritarimas dėl parengtų teritorijų planavimo dokumentų sprendinių suderinimo pagal Departamento išduotas planavimo sąlygas **su Kultūros ministerija ir kitomis atitinkamų teritorijų planavimo dokumentų rengimo taisyklėse nurodytomis institucijomis**;

2) savivaldybės, **ir (ar) vietovės** lygmens, - kai yra Departamento ir savivaldybės paveldosaugos padalinio atstovų pasirašytas Teritorijų planavimo komisijos **komisijoje, kurios sudėtyje privalo būti Departamento atstovas ir savivaldybės administracijos atstovas, atsakingas už paveldosaugą** protokolas, kuriuo rekomenduojama teritorijų planavimo dokumentą patvirtinti.“

5 straipsnis. Įstatymo įsigaliojimas ir įgyvendinimas

1. Šis įstatymas, išskyrus šio straipsnio 2, 3, 4 ir 5 dalis, įsigalioja 2018 m. lapkričio 1 d.

2. Iki 2018 m. spalio 31 d. nepradėtos ar nebaigtos savivaldybės ar vietovės lygmeniu rengiamų ir Vyriausybės tvirtinamų teritorijų planavimo dokumentų derinimo procedūros turi būti atliktos pagal šiuo įstatymu įtvirtintą teisinį reguliavimą. Jeigu iki 2018 m. spalio 31 d. minėtų specialiojo teritorijų planavimo dokumentų derinimas atliktas, baigiamojo etapo procedūros (tikrinimas ir tvirtinimas) baigiamos pagal iki 2018 m. spalio 31 d. galiojusį teritorijų planavimo teisinį reguliavimą.

3. Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos specialieji planai pradėti rengti iki 2018 m. spalio 31 d. baigiami rengti ir tvirtinami pagal Lietuvos Respublikos nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymo ir Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo įstatymo nuostatas bei jų pakeitimų įstatymų nuostatas galiojusias iki 2018 m. spalio 31 d.

4. Valstybiniuose parkuose, ~~valstybiniuose rezervatuose, gamtiniuose bei kompleksiniuose draustiniuose~~ esančių kultūros paveldo vietovių nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos specialieji planai, parengti ir patvirtinti pagal Lietuvos Respublikos nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymo ir Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo įstatymo nuostatas, galiojusias iki 2018 m. spalio 31 d., galioja iki bus patvirtintos naujos valstybinių parkų planavimo schemos (ribų ir tvarkymo planai) arba valstybinių rezervatų ir valstybinių draustinių tvarkymo planai su integruotais kultūros paveldo vietovių tvarkymo ir veiklos plėtojimo reikalavimais. Prireikus koreguoti valstybiniuose parkuose, valstybiniuose rezervatuose, gamtiniuose bei kompleksiniuose draustiniuose esančių kultūros paveldo vietovių nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos specialiuosius planus, Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo įstatymo nustatyta tvarka parengtus jų koregavimo dokumentus tvirtina minėtus specialiuosius planus patvirtinusios institucijos.

5. Lietuvos Respublikos Vyriausybė ir jos įgaliosos institucijos iki 2018 m. spalio 31 d. priima šio įstatymo įgyvendinamuosius teisės aktus.

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

Respublikos Prezidentas

LIETUVOS RESPUBLIKOS
SAUGOMŲ TERITORIJŲ ĮSTATYMO NR. I-301
7, 9, 28, 28¹ IR 31 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO
ĮSTATYMAS

2018 m.

d. Nr.

Vilnius

1 straipsnis. 7 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 7 straipsnio 2 dalį ir ją išdėstyti taip:

„2. Vietos gyventojų uogavimo ir grybavimo **Lankymosi** gamtiniuose rezervatuose **atvejus** ir tvarką nustato gamtinių rezervatų nuostatai (valstybiniuose parkuose ir biosferos rezervatuose esančių rezervatų – valstybinių parkų ir biosferos rezervatų nuostatai).“

2 straipsnis. 9 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 9 straipsnio 4 dalį ir ją išdėstyti taip:

„4. Kultūriniuose draustiniuose draudžiama:

1) naikinti ar žaloti kultūros paveldo vertybes, naikinti jų autentiškumą;

2) iš esmės pakeisti kultūros paveldo aplinką, mažinant kultūros paveldo objektų vertę;

3) statyti, laikyti ir naudoti apgyvendinimui, nakvynei, maitinimui ar kitiems tikslams vagonėlius ar kitus kilnojamuosius objektus arba įrenginius, išskyrus valstybinių parkų nuostatuose nustatytus atvejus.“

3 straipsnis. 28 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 28 straipsnio 2 dalį ir ją išdėstyti taip:

„2. Planuojant saugomų teritorijų sistemą, jos dalis ar atskiras saugomas teritorijas rengiami šie teritorijų planavimo dokumentai:

1) saugomų teritorijų sistemos ar jos dalių schemas – rengiamos saugomų teritorijų sistemos arba jos dalių plėtros bendrajai strategijai nustatyti;

2) valstybinių ir savivaldybių draustinių, rezervatinių apyrbų, atkuriamųjų ir genetinių sklypų ribų planai – rengiami šioms saugomoms teritorijoms steigti, jų riboms nustatyti ar keisti;

3) biosferos poligonų ribų planai – rengiami biosferos poligonams steigti, jų riboms ir funkcinio prioriteto zonų riboms nustatyti ar joms keisti;

4) valstybinių parkų, valstybinių rezervatų ir biosferos rezervatų planavimo schemas (ribų ir tvarkymo planai) – rengiamos (rengiami) šioms saugomoms teritorijoms steigti ir (ar) veiklai jose vykdyti. Šiose planavimo schemose (ribų ir tvarkymo planuose) nustatomos atitinkamos saugomos teritorijos ~~ir į ją patenkančių kultūrinių draustinių (kultūros paveldo vietovių)~~ ribos, funkcinio prioriteto zonų, ribos, kraštovaizdžio apsaugai ir naudojimui reguliuoti skirtos kraštovaizdžio tvarkymo zonos ir jų reglamentai, gamtos ir kultūros paveldo ~~teritorinių kompleksų ir objektų (vertybių)~~ apsaugos ir tvarkymo kryptys bei priemonės, ~~kultūros paveldo kompleksinių objektų ir vietovių nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos ir veiklos plėtojimo paveldosaugos reikalavimai~~, taip pat kraštovaizdžio formavimo, rekreacinės infrastruktūros kūrimo ir kitos tvarkymo priemonės. Kai valstybiniuose ir savivaldybių draustiniuose reikia nustatyti kraštovaizdžio tvarkymo zonas ir jų reglamentus, ~~valstybiniuose draustiniuose esančio nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos ir veiklos plėtojimo paveldosaugos reikalavimus, gali būti~~ rengiami šių draustinių tvarkymo planai, kuriuos pagal kompetenciją tvirtina Vyriausybės įgaliotos institucijos arba savivaldybių tarybos.“

2. Pakeisti 28 straipsnio 4 dalį ir ją išdėstyti taip:

„4. Šio straipsnio 2 dalyje nurodyti saugomų teritorijų planavimo dokumentai rengiami, **koreguojami, keičiami, derinami, tikrinami ir tvirtinami** vadovaujantis šiuo Įstatymu, Teritorijų planavimo įstatymu, ~~ir~~—Lietuvos Respublikos Vyriausybės įgaliotų institucijų patvirtintomis Saugomų teritorijų specialiųjų planų rengimo taisyklėmis, reglamentuojančiomis saugomų teritorijų specialiųjų planų struktūrą, jų **organizavimo, rengimo, koregavimo, keitimo, derinimo, tikrinimo, tvirtinimo tvarką ir galiojimą.**“

4 straipsnis. 28¹ straipsnio 1 dalies pakeitimas

Pakeisti 28¹ straipsnio 1 dalį ir ją išdėstyti taip:

„1. Teisę rengti šio Įstatymo 28 straipsnio 2 dalyje nurodytus saugomų teritorijų planavimo dokumentus turi atestuoti specialistai (saugomų teritorijų specialiojo teritorijų planavimo vadovai), šiuos dokumentus gali rengti juridiniai asmenys ir jų padaliniai, kitos užsienio organizacijos ir jų padaliniai, jeigu šių organizacijų įstatuose numatyta teritorijų planavimo veikla ir kai jų rengimo darbams vadovauja saugomų teritorijų specialiojo teritorijų planavimo vadovo atestatą turintys specialistai. Šis reikalavimas netaikomas Europos ekonominės erdvės valstybių piliečiams ir Šveicarijos Konfederacijos piliečiams, kitiems fiziniams asmenims, kurie naudojami Europos Sąjungos teisės aktuose jiems suteiktomis judėjimo Europos ekonominės erdvės valstybėse ir Šveicarijos Konfederacijoje teisėmis, jeigu jie turi kitos valstybės narės kompetentingos institucijos išduotą atestatą arba kitą dokumentą, įrodantį jų teisę vadovauti nurodytų dokumentų rengimui. **Jei planavimo darbų programoje numatoma nustatyti kultūros paveldo kompleksinių objektų ir kultūrinių draustinių (kultūros paveldo vietovių) nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos ir veiklos plėtojimo paveldosaugos reikalavimus, rengiant šio Įstatymo 28 straipsnio 2 dalies 4 punkte nurodytus saugomų teritorijų planavimo dokumentus turi dalyvauti asmenys, turintys teisę vadovauti nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos specialiojo teritorijų planavimo dokumentų rengimui.**“

5 straipsnis. 31 straipsnio pakeitimas ir papildymas

1. Pakeisti 31 straipsnio 7 dalį ir ją išdėstyti taip:

„7. Valstybinių draustinių, valstybinių parkų ir biosferos stebėsenos (monitoringo) teritorijų draustinių, taip pat rekreacinių zonų ~~teritorijose valstybinė žemė, miškai, vandenys, krūmai, pelkės, akmenynai ir kita nenaudojama žemė neparduodama, išskyrus privačion nuosavybėn~~ pagal Lietuvos Respublikos žemės reformos įstatymą ~~parduodamą namų valdų, asmeninio ūkio, taip pat mėgėjų sodo ir sodininkų bendrijų bendrojo naudojimo žemę bei iki 1 hektaro žemės ūkio veiklai tinkamus naudoti žemės plotus, įsiterpusius tarp privačios žemės sklypų gali būti parduodami tik šiais atvejais~~ šie valstybinės žemės plotai:

- 1) žemės plotai urbanizuotose ar urbanizuojamose teritorijose, įsiterpę tarp kitos paskirties žemės sklypų, kuriems nustatytas naudojimo būdas – vienbučių ir dvibučių gyvenamųjų pastatų teritorijos;
- 2) asmeninio ūkio žemė;
- 3) mėgėjų sodo ir sodininkų bendrijų bendrojo naudojimo žemė;
- 4) iki 1 hektaro neurbanizuotose ir neurbanizuojamose teritorijose žemės ūkio veiklai tinkami naudoti žemės plotai, įsiterpę tarp privačios žemės sklypų.“

2. Papildyti 31 straipsnį 7¹ dalimi:

„7¹. Šio straipsnio 7 dalies 1-4 punktuose nurodyti valstybinės žemės plotai neparduodami, jeigu jie:

- 1) yra valstybinių parkų ir valstybinių draustinių teritorijose, priskirtose ypač vertingoms ekologiniui, archeologiniui ir rekreaciniu požiūriais;
- 2) pagal kompleksinio ir (ar) specialiojo teritorijų planavimo dokumentų sprendinius reikalingi užtikrinti laisvą asmenų patekimą į rekreacines zonas, lankomus objektus.“

3. Papildyti 31 straipsnio 9 dalį 6 punktu:

„6) žemės sklype iki 1993 m. lapkričio 24 d. yra teisėtai pastatytas daugiau nei vienas gyvenamasis namas, Nekilnojamojo turto registre įregistruotas atskiru nekilnojamojo turto objektu (pagrindiniu daiktu), žemės sklypą leidžiama padalyti į dalis, kiekvieno gyvenamojo namo eksploatavimui.“

4. Papildyti 31 straipsnio 10 dalį 7 punktu:

„7) žemės sklype iki 1993 m. lapkričio 24 d. yra teisėtai pastatytas daugiau nei vienas gyvenamasis namas, Nekilnojamojo turto registre įregistruotas atskiru nekilnojamojo turto objektu (pagrindiniu daiktu), žemės sklypą leidžiama padalyti į dalis, kiekvieno gyvenamojo namo eksploatavimui.“

6 straipsnis. Įstatymo įsigaliojimas ir įgyvendinimas

1. Šis įstatymas, išskyrus šio straipsnio 2 ir 3 dalis, įsigalioja 2018 m. lapkričio 1 d.
2. Iki 2018 m. spalio 31 d. nepradėtos ar nebaigtos savivaldybės ar vietovės lygmeniu rengiamų ir Vyriausybės tvirtinamų saugomų teritorijų specialiojo teritorijų planavimo dokumentų derinimo procedūros turi būti atliktos pagal šiuo įstatymu įtvirtintą teisinį reguliavimą. Jeigu iki šio įstatymo įsigaliojimo minėtų specialiojo teritorijų planavimo dokumentų derinimas atliktas, baigiamojo etapo procedūros (tikrinimas ir tvirtinimas) baigiamos pagal iki 2018 m. spalio 31 d. galiojusį teritorijų planavimo teisinį reguliavimą.
3. Lietuvos Respublikos Vyriausybė ir jos įgaliotos institucijos iki 2018 m. spalio 31 d. priima šio įstatymo įgyvendinamuosius teisės aktus.

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

Respublikos Prezidentas

LIETUVOS SAVIVALDYBIŲ ASOCIACIJA

Kodas 124111348, T. Vrublevskio g. 6, LT-01143 Vilnius, tel. (8 5) 261 6063, faksas (8 5) 261 5366,
el. p. bendras@lsa.lt, atsisk. sąsk. LT287044060001377867 AB SEB bankas, banko kodas 70440

Aplinkos ministerijai

2018-08-14 Nr. (4)-SD-483
2018-08-01 Nr. (12-6)D8-4020

DĖL ĮSTATYMŲ PROJEKTŲ

Lietuvos savivaldybių asociacijoje išnagrinėti Saugomų teritorijų įstatymo NI-301 7, 9, 28, 28¹, ir 31 straipsnių pakeitimo, Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymo Nr. I-733 11, 21 ir 22 straipsnių pakeitimo, Teritorijų planavimo įstatymo Nr. I-1120 30 straipsnio pakeitimo bei Žemės reformos įstatymo Nr. I-1607 8 straipsnio pakeitimo įstatymų projektai.

Pastabų projektams neturime.

Direktoriaus pavaduotojas

Rimantas Čapas

Vida Ablyingienė, 215 7112

NACIONALINĖ ŽEMĖS TARNYBA PRIE ŽEMĖS ŪKIO MINISTERIJOS

Lietuvos Respublikos
aplinkos ministerijai

2018-09- _____ Nr. 1SD- -(3.7 E.)
I _____ Nr. _____

DĖL ĮSTATYMŲ PROJEKTŲ

Nacionalinė žemės tarnyba prie Žemės ūkio ministerijos (toliau – Nacionalinė žemės tarnyba), išnagrinėjusi Jūsų parengtus ir Lietuvos Respublikos Seimo kanceliarijos teisės aktų informacinėje sistemoje paskelbtus Lietuvos Respublikos nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymo Nr. I-733 11, 21 ir 22 straipsnių pakeitimo įstatymo projektą, Lietuvos Respublikos saugomų teritorijų įstatymo Nr. I-301 7, 9, 28, 28¹ ir 31 straipsnių pakeitimo įstatymo projektą (toliau – Projektas Nr. 1), Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo įstatymo Nr. I-1120 30 straipsnio pakeitimo įstatymo projektą ir Lietuvos Respublikos žemės reformos įstatymo Nr. I-1607 8 straipsnio pakeitimo įstatymo projektą (toliau – Projektas Nr. 2), pagal kompetenciją teikia šias pastabas ir pasiūlymus.

1. Projekto Nr. 1 5 straipsnio 1 dalimi siūloma pakeisti Lietuvos Respublikos saugomų teritorijų įstatymo 31 straipsnio 7 dalies ir Projekto Nr. 2 1 straipsniu siūloma pakeisti Lietuvos Respublikos žemės reformos įstatymo 8 straipsnio 6 dalies nuostatas, reglamentuojančias valstybinės žemės, patenkančios į valstybinių draustinių, valstybinių parkų ir biosferos stebėsenos (monitoringo) teritorijose esančių draustinių, taip pat rekreacinių zonų teritorijas, pardavimo privatiems asmenims tvarką perkeltiant iš Žemės reformos įstatymo į Saugomų teritorijų įstatymą.

Atkreipiame dėmesį, kad pagal *Žemės reformos įstatymo 1 straipsnį minėtas įstatymas reglamentuoja žemės reformos ir žemės privatizavimo tvarką. Žemės reformos tikslai*: užtikrinant gamtos išteklių apsaugą, įgyvendinti asmenų teisę į žemės nuosavybę bei naudojimą įstatymų nustatyta tvarka ir sąlygomis grąžinant neteisėtai nusavintą žemę, perduodant ar suteikiant neatlygintinai nuosavybėn bei *parduodant pageidaujantiems ją pirkti*, išnuomojant ar suteikiant naudotis *valstybinę žemę*; sudaryti teisinės ir ekonominės prielaidas žemės rinkai plėtotis, įgyvendinti socialinį teisingumą privatizuojant valstybinę žemę (Žemės reformos įstatymo 2 straipsnis).

Kadangi Žemės reformos objektas yra Lietuvos Respublikos žemės fondas (Žemės reformos įstatymo 3 straipsnis), o Žemės reformos įstatymas yra specialusis teisės aktas, reglamentuojantis valstybinės žemės (taip pat ir valstybinės žemės, patenkančios į teritorijas, kurioms teisės aktais nustatytas specialus apsaugos ir naudojimo režimas (tvarka), tai yra saugomas teritorijas) valdymo,

naudojimo ir disponavimo ja teisinius santykius, manome, kad minėtais projektais perkeliamos nuostatos yra Žemės reformos įstatymo, o ne Lietuvos Respublikos saugomų teritorijų įstatymo reguliavimo dalykas.

Atsižvelgdami į tai, kas išdėstyta, nepritariame, kad Žemės reformos įstatymo 8 straipsnio 6 dalies nuostatos būtų perkeltos į Saugomų teritorijų įstatymo 31 straipsnio 7 dalį. Taip pat manome, kad aptarta teisėkūros iniciatyva prieštarauja teisėkūros tikslingumo principui, reiškiančiam, kad teisės akto projektas turi būti rengiamas ir teisės aktas priimamas tik tuo atveju, kai siekiamų tikslų negalima pasiekti kitomis priemonėmis (Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymo 3 straipsnio 2 dalies 1 punktas).

2. Projekto Nr. 1 5 straipsnio 2 dalimi siūloma Saugomų teritorijų įstatymo 31 straipsnį papildyti 7¹ dalimi, nustatant, kad minėto straipsnio 7 dalies 1–4 punktuose nurodyti valstybinės žemės plotai neparduodami, jeigu jie:

1) yra valstybinių parkų ir valstybinių draustinių teritorijose, priskirtose ypač vertingoms ekologiniu, archeologiniu ir rekreaciniu požiūriais;

2) pagal kompleksinio ir (ar) specialiojo teritorijų planavimo dokumentų sprendinius reikalingi užtikrinti laisvą asmenų patekimą į rekreacines zonas, lankomus objektus.

Atkreipiamo dėmesį, kad valstybinės žemės sklypai gali būti ne tik perleidžiami kitų asmenų nuosavybėn (Lietuvos Respublikos žemės įstatymo 10 straipsnis), bet taip pat suteikiami panaudai (Žemės įstatymo 8 straipsnis) arba išnuomojami (Žemės įstatymo 9 straipsnis). Todėl atitinkamai siūlome apsvarstyti galimybę papildyti Saugomų teritorijų įstatymo 31 straipsnio 7¹ dalį.

3. Atsižvelgdami į Projekto Nr. 1 5 straipsnio 2 dalį, siūlome siekiant aiškumo papildyti Saugomų teritorijų įstatymo 31 straipsnį nuostata, pagal kurią būtų aišku, kurie subjektai yra atsakingi už Saugomų teritorijų įstatymo 31 straipsnio 7¹ dalies nuostatų įgyvendinimą.

4. Projektu Nr. 1 keičiamo Saugomų teritorijų įstatymo 31 straipsnio 1 dalyje reglamentuojama, kad *rezervatų ir Kuršių nerijos nacionalinio parko žemė yra išimtinė valstybės nuosavybė. Kitose saugomose teritorijose žemės nuosavybė yra valstybinė ir (ar) privati*. Tačiau, vadovaujantis Žemės įstatymo, reglamentuojančio žemės nuosavybės, valdymo ir naudojimo santykius bei žemės tvarkymą ir administravimą Lietuvos Respublikos teritorijoje, jos išskirtinėje ekonominėje zonoje ir kontinentiniame šelfe Baltijos jūroje (Žemės įstatymo 1 straipsnio 1 dalis), 6 straipsnio 1 dalies 2, 3 ir 5 punktų nuostatomis, *Lietuvos valstybei išimtinė nuosavybės teise priklauso žemė, įstatymų ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatyta tvarka priskirta pajūrio juostai, įskaitant Kuršių nerijos nacionalinio parko teritoriją, išskyrus žemės sklypus, įsigytus privačion nuosavybėn iki Lietuvos Respublikos pajūrio juostos įstatymo įsigaliojimo, valstybiniams rezervatams ir rezervatinėms apyrbėms, taip pat valstybinės reikšmės istorijos, archeologijos ir kultūros objektams*. Pagal Žemės įstatymo minėto straipsnio 2 dalį Lietuvos valstybei išimtinė nuosavybės teise priklausančios žemės įsigyti savivaldybių ar privačion nuosavybėn negalima.

Kadangi aptarta Saugomų teritorijų įstatymo 31 straipsnio 1 dalis nėra suderinta ir neatitinka Žemės įstatymo 6 straipsnio 1 dalies 2, 3 ir 5 punktų nuostatų, pripažintina, kad minėta Saugomų teritorijų įstatymo 31 straipsnio 1 dalies nuostata prieštarauja teisėkūros aiškumo ir sistemiškumo

principams (Teisėkūros pagrindų įstatymo 3 straipsnio 2 dalies 6 ir 7 punktai). Todėl siūlome atitinkamai tikslinti keičiamo Saugomų teritorijų įstatymo 31 straipsnio 1 dalį.

5. Projekto Nr. 1 5 straipsnio 3 dalimi siūloma Saugomų teritorijų įstatymo 31 straipsnio 9 dalį papildyti 6 punktu ir 10 dalį papildyti 7 punktu, pagal kuriuos būtų leidžiama valstybiniuose draustiniuose ir valstybiniuose parkuose esančius privačios nuosavybės teise priklausančius žemės sklypus dalyti dalimis, jeigu žemės sklype iki 1993 m. lapkričio 24 d. yra teisėtai pastatytas daugiau nei vienas gyvenamasis namas, Lietuvos Respublikos nekilnojamojo turto registre įregistruotas atskiru nekilnojamojo turto objektu (pagrindiniu daiktu).

Atkreipiamė dėmesį, kad galimos situacijos, kai valstybiniuose draustiniuose ir valstybiniuose parkuose esančiuose privačios nuosavybės teise priklausančiuose žemės sklypuose, bus teisėtai pastatyti ne vien daugiau nei vienas gyvenamieji namai, tačiau taip pat ir kitos paskirties statiniai arba įrenginiai, Nekilnojamojo turto registre įregistruoti atskirais objektais (pagrindiniais daiktais). Be to, galimos situacijos, kai daugiau nei vienas gyvenamasis namas, Nekilnojamojo turto registre įregistruotas atskiru nekilnojamojo turto objektu (pagrindiniu daiktu), teisėtai bus pastatytas ir po 1993 m. lapkričio 24 d., tai yra įsigaliojus Saugomų teritorijų įstatymui. Todėl pripažintina, kad aptartais atvejais privačių žemės sklypų bendraturčiai bus nelygiateisėje padėtyje, kai minėtuose žemės sklypuose bus pastatytas daugiau nei vienas gyvenamasis namas po Saugomų teritorijų įstatymo įsigaliojimo, arba bus teisėtai pastatyti ne vien daugiau nei vienas gyvenamieji namai, tačiau taip pat ir kitos paskirties statiniai arba įrenginiai, Nekilnojamojo turto registre įregistruoti atskirais objektais (pagrindiniais daiktais).

Taip pat atkreipiamė dėmesį, kad įtvirtinus aptartas nuostatas Saugomų teritorijų įstatymo 31 straipsnio 9 dalies 6 punkte ir 10 dalies 7 punkte galimi piktnaudžiavimai jas taikant praktikoje ir priimant sprendimus atidalyti privačios nuosavybės teise priklausančius žemės sklypus, esančius valstybiniuose draustiniuose ir valstybiniuose parkuose. Be to, galimos situacijos, kai iki 1993 m. lapkričio 24 d. teisėtai pastatytas ir Nekilnojamojo turto registre atskiru Nekilnojamojo turto objektu (pagrindiniu daiktu) įregistruotas gyvenamasis namas, bus sunykęs, apleistas arba avarinės būklės, o jo savininkas neketins jo atstatyti (tai yra atlikti remonto arba kapitalinio remonto darbų). Taip pat galimos situacijos, kai, pvz., pagal viešųjų registrų duomenis privačiame žemės sklype, patenkančiame į valstybinius draustinius ar valstybinius parkus, bus įregistruoti du atskiri gyvenamieji namai, pastatyti iki 1993 m. lapkričio 24 d., tačiau vienas jų bus sudegęs, nors teisės aktų nustatyta tvarka neišregistruotas iš viešųjų registrų.

Be to, privatų žemės sklypą, patenkantį į valstybinio draustinio ar valstybinio parko teritoriją, padalijus, turės būtų užtikrinama galimybė į kiekvieną atskirą žemės sklypą įvažiuoti (išvažiuoti) keliu (gatve), besijungiančiu su valstybinės reikšmės ar vietinės reikšmės keliais, sudarančiais kelių tinklą, arba siūlomi servitutai (Žemės sklypų formavimo ir pertvarkymo projektų rengimo ir įgyvendinimo taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro ir Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2004 m. spalio 4 d. įsakymu Nr. 3D-452/D1-513 „Dėl Žemės sklypų formavimo ir pertvarkymo projektų rengimo ir įgyvendinimo taisyklių patvirtinimo“ (toliau – Taisyklės), 42 punktas). Manome, kad papildomo kelio ar servitutinio kelio įrengimas valstybinio draustinio ar valstybinio parko teritorijoje prieštauja draustinių ir valstybinių parkų

steigimo tikslams, įtvirtintiems Saugomų teritorijų įstatymo 8 straipsnio 1 dalyje ir 12 straipsnio 1 dalyje.

Atkreipiame dėmesį, kad, vadovaujantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1992 m. spalio 6 d. nutarimo Nr. 735 „Dėl žemės sklypų respublikinės ir vietinės reikšmės urbanistikos paminklų teritorijose“ 1.2 papunkčiu, sklypai, sudarantys respublikinės reikšmės urbanistikos paminklo (senamiesčio) ir vietinės reikšmės urbanistikos paminklo kvartalą, negali būti skaidomi, jeigu tai prieštarauja sklypų išplanavimo projektuose nustatytoms paminklosauginėms sklypų naudojimo sąlygoms. Todėl tais atvejais, kai į valstybinio draustinio ar į valstybinio parko teritoriją pateks respublikinės reikšmės urbanistikos paminklo (senamiesčio) ir vietinės reikšmės urbanistikos paminklo kvartalai, juose esantys privatūs žemės sklypai negalės būti padalijami, nepaisant to, kad juose bus iki 1993 m. lapkričio 24 d. teisėtai pastatyti daugiau nei vienas gyvenamasis namas, Lietuvos Respublikos nekilnojamojo turto registre įregistruotas atskiru nekilnojamojo turto objektu (pagrindiniu daiktu), jeigu tai prieštarauja sklypų išplanavimo projektuose nustatytoms paminklosauginėms sklypų naudojimo sąlygoms. Remdamiesi tuo, kas aptarta, manome, kad Saugomų teritorijų įstatymo 31 straipsnio 9 dalies 6 punkte ir 10 dalies 7 punkte siūlomas įtvirtinti reglamentavimas turi būti suderintas su galiojančiu Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1992 m. spalio 6 d. nutarimu Nr. 735 „Dėl žemės sklypų respublikinės ir vietinės reikšmės urbanistikos paminklų teritorijose“.

Jeigu vis dėlto būtų nuspręsta Saugomų teritorijų įstatymo 31 straipsnio 9 dalį papildyti 6 punktu ir 10 dalį papildyti 7 punktu, pagal kuriuos būtų leidžiama valstybiniuose draustiniuose ir valstybiniuose parkuose esančius privačios nuosavybės teise priklausančius žemės sklypus dalyti dalimis, manome, kad Saugomų teritorijų įstatymo 9 ir 10 dalys taip pat turi būti papildytos atskirais punktais, pagal kuriuos valstybiniuose draustiniuose ir valstybiniuose parkuose esančius privačios nuosavybės teise priklausančius žemės sklypus galima būtų dalyti dalimis, jeigu juos skiria magistraliniai ir krašto keliai, gatvės, geležinkeliai, neprivatizuojami hidrografiniai objektai, kadangi, vadovaujantis Taisyklių 25 punktu, žemės plotai, kuriuos skiria magistraliniai ir krašto keliai, gatvės, geležinkeliai, neprivatizuojami hidrografiniai objektai, formuojami kaip atskiri žemės sklypai. Taip pat manome, kad turėtų būti nustatyta atskira tvarka, reglamentuojanti sprendimų priėmimą, kai yra padalijami privačios žemės sklypai, patenkantys į valstybinių draustinių arba valstybinių parkų teritoriją. Todėl atitinkamai siūlome tikslinti ir aiškinamojo rašto 8 punktą, kuriame nurodyta, kokius teisės aktus būtina priimti, kokius galiojančius teisės aktus reikia pakeisti ar pripažinti netekusiais galios, siekiant įstatymų projektus įtraukti į teisinę sistemą.

6. Žemės įstatymo 24 straipsnio 1 dalyje reglamentuojama, kad *pagrindinė žemės naudojimo paskirtis ir būdas (būdai) Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatyta tvarka nustatomi formuojant naujus žemės sklypus*. Šiems žemės sklypams nustatyta pagrindinė žemės naudojimo paskirtis ir (ar) būdas (būdai) keičiami žemės savininkų, valstybinės žemės patikėtinių ar įstatymų nustatytais atvejais kitų subjektų prašymu pagal detaliuosius planus, specialiojo teritorijų planavimo dokumentus ar žemės valdos projektus, o urbanizuotoje ir urbanizuojamoje teritorijoje, kuriai detalieji planai neparengti, – pagal savivaldybės lygmens bendrąjį planą ir (ar) vietovės lygmens bendrąjį planą, jei šis parengtas.

Taigi, remiantis galiojančiu teisiniu reglamentavimu, *žemės sklypui gali būti nustatoma viena pagrindinė žemės naudojimo paskirtis*. Tačiau Lietuvos Respublikos nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymo 11 straipsnio 5 dalyje nustatyta, kad *konservacinė (saugojimo) paskirtis nustatoma saugomo objekto teritorijoje esantiems sklypams **ar jų dalims**, kurie yra daiktinės teisės objektai*. Remdamiesi tuo, kas išdėstyta, ir atsižvelgdami į teisėkūros aiškumo ir sistemiškumo principus, įtvirtintus Teisėkūros pagrindų įstatymo 3 straipsnio 2 dalies 6 ir 7 punktuose, siūlome papildyti Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymo Nr. I-733 11, 21 ir 22 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto 1 straipsnį, kuriuo yra keičiama Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymo 11 straipsnio 3 dalis, taip pat pakeisti minėto straipsnio 5 dalį ir iš jos išbraukti perteklinius žodžius „ar jų dalims“.

Informuojame, kad dėl kitų tiesės aktų projektų pastabų ir pasiūlymų pagal kompetenciją neturime.

Pagarbiai

Direktorius

Laimonas Čiakas

LIETUVOS RESPUBLIKOS SPECIALIŲJŲ TYRIMŲ TARNYBA

Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijai

I

E. pristatymo informacinė sistema

ANTI KORUPCINIO VERTINIMO IŠVADA DĖL NEKILNOJAMOJO KULTŪROS PAVELDO APSAUGOS ĮSTATYMO NR. I-733 11, 21 IR 22 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO IR SAUGOMŲ TERITORIJŲ ĮSTATYMO NR. I-301 7, 9, 28, 28(1) IR 31 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTŲ

2018 m. rugsėjo d. Nr. 4-01-

Vadovaudamiesi Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymo 8 straipsnio nuostatomis, savo iniciatyva atlikome Lietuvos Respublikos saugomų teritorijų įstatymo Nr. I-301 7, 9, 28, 28¹ ir 31 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto (toliau – Saugomų teritorijų įstatymo projektas) ir Lietuvos Respublikos nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymo Nr. I-733 11, 21 ir 22 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto¹ (toliau – Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymo projektas) antikorupcinį vertinimą.

Atlikus Saugomų teritorijų įstatymo projekto antikorupcinį vertinimą nustatyta, kad dalis projekto nuostatų gali būti plačiai interpretuojamos. Taip pat priėmus projektą privatiems subjektams galimai nepagrįstai būtų sudaromos galimybės saugomose teritorijose netiksliniam naudojimui be aukciono įsigyti valstybinės žemės sklypus ir taip pažeisti visuomenės interesus.

Atlikus Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymo projekto antikorupcinį vertinimą nustatyta, kad valstybės teritorijų, kuriose yra registruotų nekilnojamųjų kultūros vertybių, valstybės ir savivaldybės lygmens kompleksinio ir specialiojo teritorijų planavimo dokumentai

¹ Prieiga internete: <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAP/94facd93961e11e8aa33fe8f0fea665f?jfwid=-2icx8vubp>.

galimai galės būti tvirtinami neatsižvelgiant į kompetentingų institucijų nuomonę, o tai galimai sudarytų sąlygas priimti nepagrįstus sprendimus.

Dėl *Saugomų teritorijų įstatymo projekto* (toliau – projektas) teikiame šias pastabas ir pasiūlymus:

1. Projekto 2 straipsnyje numatomi galiojančio Lietuvos Respublikos saugomų teritorijų įstatymo (toliau – įstatymas) 9 straipsnio 4 dalies pakeitimai, pagal kuriuos kultūriniuose draustiniuose bus draudžiama statyti, laikyti ir naudoti apgyvendinimui, nakvynei, maitinimui *ar kitiems tikslams* vagonėlius *ar kitus kilnojamuosius objektus arba įrenginius, išskyrus valstybinių parkų nuostatuose nustatytus atvejus*.

Specialiųjų tyrimų tarnybos nuomone, projekto siūlymai svarstyti šiais aspektais:

Atkreiptinas dėmesys, kad projekto nuostatose vartojama formuluotė numato nebaigtinį tikslų, kuriais kultūriniuose draustiniuose draudžiama statyti, laikyti ir naudoti vagonėlius ar kitus kilnojamuosius daiktus, sąrašą. Kadangi projekte neapibrėžiami šių tikslų požymiai ar kriterijai, iš minėtų projekto nuostatų neįmanoma identifikuoti, kuriems tikslams (išskyrus konkrečiai nustatytus *apgyvendinimo, nakvynės ir maitinimo* tikslus) siūloma šiuos draudimus įstatyme nustatyti. Be to, projektas iš esmės neapibrėžia ir kilnojamųjų objektų (išskyrus *vagonėlius*), kurių negalima statyti, laikyti ir naudoti kultūriniuose draustiniuose, požymių, o vartojama sąvoka „*kiti kilnojamieji objektai*“ gali būti interpretuojama itin plačiai.

Nors projekto nuostatos suponuoja nuomonę, kad kilnojamųjų objektų statymo, laikymo ir naudojimo kultūriniuose draustiniuose atvejai turėtų būti nustatyti valstybinių parkų nuostatose, manome, kad fiziškai nustatyti visus atvejus, kai kilnojamųjų objektų statymas, laikymas ir naudojimas kultūriniuose draustiniuose iš esmės nepažeis su kultūrinio draustinio įsteigimu susijusių interesų, yra neįmanomas. Taigi, mūsų nuomone, priėmus projektą kiltų rizika, kad projekte siūlomos įstatymo nuostatos bus užtikrinamos tik formaliai, pavyzdžiui: kai asmuo naudosis nekilnojamąjį objektą iš esmės savo veikla nekeldamas jokio pavojaus su kultūrinio draustinio įsteigimu susijusiems interesams, tačiau tokio *konkretaus* atvejo valstybinių parkų nuostatai nenustatys (kaip leidžiamo), jį naudojančiam asmeniui už tokią veiklą kils teisinių padarinių (pavyzdžiui, bus taikomos sankcijos).

Atsižvelgdami į tai, kas išdėstyta, siūlome projektą tikslinti ir atskleisti *nekilnojamųjų objektų ir uždraudimo juos statyti, laikyti ir naudoti* kultūriniuose draustiniuose *tikslų požymius ar kriterijus*.

2. Projekto 5 straipsnyje numatomi įstatymo 31 straipsnio 7 dalies 1 punkto pakeitimai, pagal kuriuos valstybinių draustinių, valstybinių parkų ir biosferos stebėsenos (monitoringo) teritorijų draustinių, taip pat rekreacinių zonų teritorijose privačion nuosavybėn pagal Lietuvos Respublikos žemės reformos įstatymą galės būti parduodami valstybinės žemės plotai

urbanizuotose ar urbanizuojamose teritorijose, *įsiterpę* tarp kitos paskirties privačių žemės sklypų, kuriems nustatytas naudojimo būdas – vienbučių ir dvibučių gyvenamųjų pastatų teritorijos.

Specialiųjų tyrimų tarnybos nuomone, minėti projekto pasiūlymai svarstyti keliais aspektais:

2.1. Atkreipiame dėmesį, kad pagal galiojantį teisinį reglamentavimą (įstatymą ir Lietuvos Respublikos žemės reformos įstatymo 8 straipsnio 6 dalį) saugomose teritorijose tarp privačių žemės sklypų įsiterpusius valstybinės žemės sklypus buvo galima parduoti tik tuo atveju, jeigu jie buvo tinkami naudoti žemės ūkio veiklai. Pagal minėtą įstatymo straipsnį kiti valstybinės žemės saugomose teritorijose pardavimo privačion nuosavybėn atvejai yra itin riboti² o saugomose teritorijose valstybinės žemės pardavimas privačion nuosavybėn iš esmės yra draudžiamas.

Tokios galiojančio įstatymo nuostatos, mūsų nuomone, suponuoja nuomonę, kad įstatymu valstybinė žemė saugomose teritorijose neparduodama siekiant užtikrinti visuomenės interesus į saugomas teritorijas ir jose saugomas vertybes, o išimtinės galimybės perleisti žemę privačion nuosavybėn nustatytos užtikrinant tikslingą parduotos žemės naudojimą (pavyzdžiui, įsiterpusių žemės sklypų naudojimą žemės ūkio veiklai).

Tuo tarpu pagal projektą saugomose teritorijose *nesiekiant jokių tokios žemės naudojimo tikslų* būtų galima valstybinę žemę parduoti privačių sklypų, skirtų vienbučių ir dvibučių gyvenamųjų pastatų statybai, savininkams. Nors projekto 5 straipsnio 2 dalis (nustatanti įstatymo 31 straipsnio papildymą 7¹ dalimi) ir nustato atvejus, kada toks valstybinės žemės sklypų saugomose teritorijose pardavimas privačion nuosavybėn negalimas³, mūsų nuomone, minėti atvejai nėra baigtiniai ir neužtikrina visuomenės interesų į saugomas teritorijas ir jose saugomas vertybes visumos.

Taigi, manome, kad minėtų projekto siūlymų priėmimas būtų naudingas tik saugomose teritorijose privačius sklypus turintiems asmenims ir galimai neužtikrintų visuomenės interesų (poreikių).

Be to, mūsų nuomone, projekto aiškinamajame rašte nėra tinkamai pagrįstų projekte siūlomų pakeitimų ir tai yra papildomas korupcijos rizikos veiksnys.

² Pagal galiojančio Lietuvos Respublikos saugomų teritorijų įstatymo 31 straipsnio 7 dalį Valstybinių draustinių, valstybinių parkų ir biosferos stebėsenos (monitoringo) teritorijų draustinių, taip pat rekreacinių zonų valstybinė žemė, miškai, vandenys, krūmai, pelkės, akmenynai ir kita nenaudojama žemė neparduodama, *išskyrus pagal Lietuvos Respublikos žemės reformos įstatymą parduodamą namų valdų, asmeninio ūkio, taip pat mėgėjų sodo ir sodininkų bendrijų bendrojo naudojimo žemę* bei iki 1 hektaro žemės ūkio veiklai tinkamus naudoti žemės plotus, įsiterpusius tarp privačios žemės sklypų.

³ Projekto 5 straipsnio 2 dalis, nustatanti įstatymo 31 straipsnio papildymą 7¹ dalimi, pagal kurią „Šio straipsnio 7 dalies 1–4 punktuose nurodyti valstybinės žemės plotai neparduodami, jeigu jie: 1) yra valstybinių parkų ir valstybinių draustinių teritorijose, priskirtose ypač vertingoms ekologiniu, archeologiniu ir rekreaciniu požiūriais; 2) pagal kompleksinio ir (ar) specialiojo teritorijų planavimo dokumentų sprendinius reikalingi užtikrinti laisvą asmenų patekimą į rekreacines zonas, lankomus objektus.“

2.2. Iš projekto neaišku, kokius kriterijus *turėtų ir (ar) galėtų* atitikti tarp vienbučių ir dvibučių gyvenamųjų pastatų statybai skirtų privačių sklypų *įsiterpę* ir privačion nuosavybėn perleidžiami valstybinės žemės saugomose teritorijose sklypai (projekte taip pat nenustatyta, kad tokie kriterijai bus nustatomi įstatymo įgyvendinamajame teisės akte).

Tokia situacija suponuoja nuomonę, kad šie klausimai galimai būtų sprendžiami kiekvienu konkrečiu atveju individualiai, pirmiausia atsižvelgiant į projekto 5 straipsnio 2 dalyje siūlomomis įstatymo 31 straipsnio 7¹ dalies nuostatomis nustatomas aplinkybes (t. y. ar numatomas perleisti žemės sklypas *nepriškirtas valstybinių parkų ir valstybinių draustinių teritorijoms, ypač vertingoms ekologiniui, archeologiniui ir rekreaciniui požiūriais* ir (ar) pagal kompleksinio ir (ar) specialiojo teritorijų planavimo dokumentų sprendinius žemės sklypas *nereikalingas norint užtikrinti laisvą asmenų patekimą į rekreacines zonas bei lankomus objektus*).

Aukščiau išdėstyti argumentai leidžia daryti prielaidą, kad projekto 5 straipsnyje siūlomos įstatymo 31 straipsnio 7 dalies 1 punkto nuostatos (nustatančios galimybę valstybinę žemę saugomose teritorijose parduoti privačių sklypų, skirtų vienbučių ir dvibučių gyvenamųjų pastatų statybai, savininkams) yra svarstytinės, kadangi:

- 1) sudarytų nepagrįstą (netikslingam naudojimui) galimybę valstybinę žemę saugomose teritorijose parduoti privačion nuosavybėn;
- 2) jų įgyvendinimas tenkintų tik mažų interesų grupių poreikius ir galimai pažeistų visuomenės interesus;
- 3) sprendimus dėl valstybinės žemės pardavimo priimančioms asmenims būtų paliekama didelė diskrecija savo nuožiūra spręsti dėl konkrečių žemės sklypų pardavimo. Neatmetama prielaida, kad dėl minėtos aplinkybės gali kilti asmenų, turinčių teisę priimti šiuos sprendimus, nesąžiningo elgesio rizika, ir tai yra korupcijos rizikos veiksnys.

Dėl *Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymo projekto* (toliau – *projektas*) teikiame šias pastabas:

3. Projekto 3 straipsnyje nustatomi Lietuvos Respublikos nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymo (toliau – įstatymas) 22 straipsnio 7 dalies 1 punkto pakeitimai ir *naikinamos* nuostatos, pagal kurias teritorijų, kuriose yra registruotų nekilnojamųjų kultūros vertybių, valstybės lygmens kompleksinio ir specialiojo teritorijų planavimo dokumentai galėjo būti *tvirtinami tik tuo atveju, kai yra Departamento motyvuotos išvados ir pritarimas dėl parengtų teritorijų planavimo dokumentų sprendinių suderinimo pagal Departamento išduotas planavimo sąlygas* (pasviruoju šriftu išskirtos naikinamos nuostatos).

Pagal projektą tokių teritorijų valstybės lygmens ir (ar) tvirtinami Lietuvos Respublikos Vyriausybės kompleksinio ir specialiojo teritorijų planavimo dokumentai Teritorijų planavimo įstatymo ir atitinkamų specialiojo teritorijų planavimo dokumentų rengimo taisyklių nustatyta

tvarka *turės būti derinami* su Kultūros ministerija ir kitomis atitinkamų specialiojo teritorijų planavimo dokumentų rengimo taisyklėse nurodytomis institucijomis.

Specialiųjų tyrimų tarnybos nuomone, minėti projekto siūlymai yra svarstylini tuo aspektu, jog priėmus projekto pasiūlymus nebeliktų reikalavimo, kad teritorijų planavimo dokumentų tvirtinimui būtina gauti kompetentingos institucijos (departamento) *teigiamos motyvuotos* išvados dėl teritorijų planavimo dokumento sprendinių. Be to, neaišku ir projekto siūlymuose vartojamos sąvokos „turi būti derinama“ turinys: ar minėtų nuostatų esmė, kad Kultūros ministerijos ir kitų atitinkamų specialiojo teritorijų planavimo dokumentų rengimo taisyklėse nurodytų institucijų išvada dėl teritorijų planavimo dokumentų turi būti teigiama, ar į šių institucijų nuomonę galima ir neatsižvelgti.

Atsižvelgdami į tai, kas išdėstyta, manome, jog priėmus projektą gali kilti rizika, kad teritorijų, kuriose yra registruotų nekilnojamųjų kultūros vertybių, valstybės lygmens ir (ar) tvirtinami Lietuvos Respublikos Vyriausybės kompleksinio ir specialiojo teritorijų planavimo dokumentai galės būti priimami neatsižvelgiant į kitų kompetentingų institucijų nuomonę, ir tai galimai sudarytų sąlygas priimti nepagrįstus sprendimus.

4. Manome, kad aukščiau išdėstyta 3 pastaba aktuali ir Projekto 3 straipsnyje numatomiems įstatymo 22 straipsnio 7 dalies 2 punkto pakeitimams, kuriais naikinamos galiojančio įstatymo nuostatos, pagal kurias savivaldybės vietovės lygmens teritorijų planavimo dokumentai gali būti tvirtinami tik tuo atveju, kai yra Departamento ir savivaldybės paveldosaugos padalinio atstovų pasirašytas Teritorijų planavimo komisijos protokolas, kuriame rekomenduojama teritorijų planavimo dokumentą patvirtinti.

Prašome per du mėnesius nuo antikorpucinio vertinimo išvados gavimo dienos informuoti Specialiųjų tyrimų tarnybą, kaip buvo atsižvelgta į šioje išvadoje pateiktas pastabas. Atsakymą prašome paskelbti per Lietuvos Respublikos Seimo teisės aktų informacinę sistemą ir jį susieti su šia antikorpucinio vertinimo išvada.

Direktoriaus pavaduotojas

Egidijus Radzevičius

LIETUVOS RESPUBLIKOS TEISINGUMO MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, Gedimino pr. 30, LT-01104 Vilnius,
tel. (8 5) 266 2984, faks. (8 5) 262 5940, el. p. rastine@tm.lt,
atsisk. sąskaita LT267044060000269484 AB SEB bankas, banko kodas 70440.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188604955

Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijai

2018-08- Nr.

Į 2018-08-01 Nr. (12-6)-D8-4020

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS SAUGOMŲ TERITORIJŲ ĮSTATYMO NR. I-301 7, 9, 28, 28¹ IR 31 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO, LIETUVOS RESPUBLIKOS NEKILNOJAMOJO KULTŪROS PAVELDO APSAUGOS ĮSTATYMO NR. I-733 11, 21 IR 22 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO, LIETUVOS RESPUBLIKOS TERITORIJŲ PLANAVIMO ĮSTATYMO NR. I-1120 30 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO IR LIETUVOS RESPUBLIKOS ŽEMĖS REFORMOS ĮSTATYMO NR. I-1607 8 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO DERINIMO

Lietuvos Respublikos teisingumo ministerija, pagal kompetenciją išnagrinėjusi [Lietuvos Respublikos saugomų teritorijų įstatymo Nr. I-301 7, 9, 28, 28¹ ir 31 straipsnių pakeitimo įstatymo projektą \(toliau – Projektas\)](#), [Lietuvos Respublikos nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymo Nr. I-733 11, 21 ir 22 straipsnių pakeitimo įstatymo projektą \(toliau – Įstatymo projektas\)](#), [Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo įstatymo Nr. I-1120 30 straipsnio pakeitimo įstatymo projektą](#) ir [Lietuvos Respublikos žemės reformos įstatymo Nr. I-1607 8 straipsnio pakeitimo įstatymo projektą](#), teikia teisinę išvadą.

1. Lyginant su galiojančiu teisiniu reguliavimu, nustatyta Lietuvos Respublikos saugomų teritorijų įstatymo (toliau – Įstatymas) 7 straipsnio 2 dalyje, Projekto 1 straipsniu teikiamas siūlymas vertintinas kaip plečiantis teisinio reguliavimo ribas, papildantis gamtiniuose rezervatuose leistinus atlikti veiksmus, kartu pavedant įstatyminiu reguliavimu turinį apibrėžti poįstatyminiu teisės aktu. Atsižvelgiant į rezervato apibrėžimą, pateiktą Įstatymo 2 straipsnio 29 dalyje, į Įstatymo 6 straipsnio 1 dalyje nustatytus rezervato steigimo tikslus, manytina, Projekto 1 straipsnyje, t. y. įstatyminiu reguliavimu, turi būti nustatyti *lankymosi* gamtiniuose rezervatuose *atvejai*, o jų įgyvendinimo tvarka galėtų būti pavedama reguliuoti įgyvendinamuoju teisės aktu. Kartu, siekiant sistemiškumo, svarstyтина, ar *lankymas* neturėtų būti numatytas Įstatymo 7 straipsnio 1 dalies viename iš punktų.

2. Prašytina papildyti aiškinamąjį raštą, nurodant, kodėl Projekto 2 straipsnio pakeitime, numatant išimtį, duodama nuoroda į *valstybinių parkų nuostatus*, o ne, pavyzdžiui, į draustinių nuostatus.

3. Projekto 2 straipsniu ir 3 straipsnio 1 dalimi dėstomi pakeitimai dėstyti vadovaujantis Teisės aktų projektų rengimo rekomendacijų, patvirtintų Lietuvos Respublikos teisingumo ministro 2013 m. gruodžio 23 d. įsakymu Nr. 1R-298, 89.2 papunkčiu (pakanka Įstatymo 9 straipsnio 4 dalį papildyti 3 punktu ir pakeisti Įstatymo 28 straipsnio 2 dalies 4 punktą).

4. Projekto 3 straipsnio 2 dalimi siūloma keisti Įstatymo 28 straipsnio 4 dalį, be kita ko, vietoj Aplinkos ministerijos įrašant Lietuvos Respublikos Vyriausybės įgaliotas institucijas. Siūlytina šį siūlymą pagrįsti aiškinamajame rašte. Taip pat tikslintinas vertinamo pakeitimo lyginamasis variantas.

5. Projekto 4 straipsniu teikiamas siūlymas nėra aptartas aiškinamajame rašte, todėl nėra galimybių jo visapusiškai įvertinti.

6. Projekto 5 straipsnio 1 dalimi teikiamas siūlymas, kiek jis susiję su Įstatymo 31 straipsnio 7 dalies 1 punkto dėstymu, turėtų būti papildomai pagrįstas, nurodant, kodėl numatomi papildomi požymiai („žemės plotai urbanizuotose ar urbanizuojamose teritorijose, įsiterpę tarp kitos paskirties žemės sklypų, kuriems nustatytas naudojimo būdas – vienbučių ir dvibučių gyvenamųjų pastatų teritorijos“), lyginant su šiuo metu nustatytu teisiniu reguliavimu („parduodamą namų valdų“).

7. Vertinant sistemiškai, Projekto 5 straipsnio 1 dalyje (Įstatymo 31 straipsnio 7 dalyje), kur tinka, turi būti nustatyta išimtis, susijusi su 2 dalyje dėstomomis normomis („išskyrus šio straipsnio 7¹ dalyje nustatytus atvejus“).

8. Atsižvelgiant į Projekto 5 straipsnio 1 dalies nuostatas, manytina, 2 dalyje, kur dėstomas Įstatymo 31 straipsnio 7¹ dalies 1 punktas, taip pat turėtų būti nustatyta nuostata „ir biosferos stebėsenos (monitoringo) teritorijų draustinių, taip pat rekreacinių zonų teritorijose“.

9. Pastebime, kad Projekto 5 straipsnio 2 dalyje vartojamos dvi Įstatyme neapibrėžtos sąvokos – „rekreacinė zona“ ir „lankomi objektai“. Atsižvelgiant į tai, kad šių dviejų nuostatų turinys yra tiesiogiai susijęs su valstybinės žemės plotų pardavimu arba nepardavimu, minėtos sąvokos turi būti apibrėžtos aiškiai ir nedviprasmiškai (įvedant naujas sąvokas su jų apibrėžtimis arba jas keičiant nuostatomis, apibrėžtomis Įstatyme, sistemiškai iš Įstatymo išvedamomis).

10. Projekto rengėjai, siekdami pagrįsti Projekto 5 straipsnio 3 ir 4 dalimis teikiamą siūlymą, nurodo, kad „praktikoje kyla problemų, susijusių su bendrosios nuosavybės teisės į žemę įgyvendinimu“, tačiau nenurodo konkrečių kylančių problemų ir nenurodo, ar tikrai neegzistuoja kitų priemonių joms spręsti, nei siūlomi Įstatymo pakeitimai. Atitinkamai vertintina ir aiškinamojo rašto 4 punkte pateikta informacija, kiek ji susijusi su šiuo pakeitimu.

11. Siekiant tinkamo asmenų teisių ir teisėtų interesų apsaugos užtikrinimo, siūlytina įvertinti galimybę Projekto 6 straipsnio 2 dalies nuostatas tikslinti, jomis numatant, kad nauja Projektu numatoma tvarka būtų taikoma tik po Projekto atsirasiantiems santykiams, t. y. net ir tiems atvejams, kai planavimo dokumentai pradėti rengti *iki* Projekto įsigaliojimo, būtų taikoma iki Projekto įsigaliojimo galiojusi tvarka. Priešingu atveju, atsižvelgiant į Projekto 6 straipsnio 2 dalimi teikiamą siūlymą, svarstyтина, ar juo nebūtų sukuriamas prieštaravimas principui *lex retro non agit*. Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo jurisprudencijoje šiuo klausimu yra pasisakyta, kad „neleidžiamas teisės aktų galiojimas atgaline tvarka, *nebent būtų palengvinama teisės subjektų padėtis, kartu nepakenkiant kitiems teisės subjektams*“. Argumentuotai nusprendus nekeisti pereinamųjų nuostatų, siūlytina apsvarstyti formuluotės „nepradėtos“ tikslingumą ir

būtinumą – manytina, į formuluotės „nebaigtos“ turinį patektų ir nuostatos „nepradėtos“ taikymas. Analogiškai siūlymai taikytini Įstatymo projekto 4 straipsnio 2 daliai, Teritorijų planavimo įstatymo Nr. I-1120 30 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto 2 straipsnio 3 daliai; taip pat atkreiptinas dėmesys, kad vertinamos nuostatos turi įsigalioti tuo pačiu momentu, kaip ir projektai, kuriuose jos dėstomos (ankstesnio jų įsigaliojimo numatyti nereikia).

12. Tiek Įstatymo projekto 2 straipsnio 1 dalimi, tiek to paties straipsnio 2 dalimi teikiami siūlymai turi būti pagrįsti, paaiškinti aiškinamajame rašte.

13. Įstatymo projekto 3 straipsnio 2 dalyje dėstomame Lietuvos Respublikos nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymo 22 straipsnio 2 dalies 2 punkte nuostata „šio straipsnio 2“ keistina į „šios“.

14. Jei Įstatymo projekto 3 straipsnio 3 dalyje omenyje turimos tos pačios taisyklės, kurios nustatytos Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymo 22 straipsnio 6 dalyje, vertinamoje nuostatoje tai turėtų aiškiai atsispindėti. Kita vertus, jei omenyje turimos kitos taisyklės, turi būti apibrėžtas jų santykis su galiojančioje nuostatoje reglamentuotomis taisyklėmis.

15. Teritorijų planavimo įstatymo Nr. I-1120 30 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto 1 straipsnio nuostatos pabaigoje siūlytina vartoti Įstatymo projekto 3 straipsnio 3 dalies formuluotę „savivaldybės *ir (ar)* vietovės“.

16. Aiškinamojo rašto 8 punkte nurodyta informacija keltina į aiškinamojo rašto 11 punktą.

17. Dėl Lietuvos Respublikos žemės reformos įstatymo Nr. I-1607 8 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto pastabų ir pasiūlymų nėra.

Teisingumo ministras

Elvinas Jankevičius

LIETUVOS RESPUBLIKOS VALSTYBINĖ KULTŪROS PAVELDO KOMISIJA

Biudžetinė įstaiga, Rūdninkų g. 13, 01135 Vilnius, tel. (8 5) 266 3277, el.p. komisija@vcpk.lt
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 288700520

Aplinkos ministerijai
info@am.lt

2018-08-~~17~~²⁰¹ Nr. V11-²⁰¹ (6.4)
Į 2018-08-02 Nr. 18-9128

Kopija
Kultūros ministerijai
dmm@lrkm.lt

Kultūros paveldo departamentui
prie Kultūros ministerijos
centras@kpd.lt

DĖL NEKILNOJAMOJO KULTŪROS PAVELDO APSAUGOS ĮSTATYMO, SAUGOMŲ TERITORIJŲ ĮSTATYMO, TERITORIJŲ PLANAVIMO ĮSTATYMO IR ŽEMĖS REFORMOS ĮSTATYMO PAKEITIMO PROJEKTŲ

Susipažinę su pateiktais Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymo (toliau – NKPAĮ), Saugomų teritorijų įstatymo (toliau – STĮ), Teritorijų planavimo įstatymo (toliau – TPIĮ) ir Žemės reformos įstatymo (toliau – ŽRIĮ) pakeitimo projektais, teikiame šias pastabas:

NKPAĮ pakeitimo projekto 11 str. 3 dalyje numatyta, kad kultūros paveldo vietovių teritorijos nustatomos Teritorijų planavimo, Saugomų teritorijų ir šio įstatymo nustatyta tvarka parengtuose dokumentuose. Atkreiptinas dėmesys į tai, kad šie įstatymai skirtingai reglamentuoja tapačius visuomeninius santykius, t. y. kultūros paveldo vietovių ribų nustatymą.

NKPAĮ 8 str. 5 dalyje nustatyta, kad kultūros paveldo objektų ar vietovių teritorijų ribas apibrėžia Kultūros paveldo departamento ir savivaldybių sudarytos nekilnojamojo kultūros paveldo vertinimo tarybos.

NKPAĮ pakeitimo projekto 22 str. 2 dalies 2 punkte numatyta, kad kultūros paveldo vietovės ir jų apsaugos zonos tvarkomos ir veikla juose plėtojama pagal nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos specialiojo teritorijų planavimo dokumentus – tvarkymo planus, išskyrus šio straipsnio 2 dalies 3 ir 4 punktuose nustatytus atvejus, t. y. valstybiniuose parkuose esančios kultūros paveldo vietovės tvarkomos pagal valstybinių parkų planavimo schemas (ribų ir tvarkymo planus), o valstybiniuose rezervatuose ir valstybiniuose draustiniuose esančios kultūros paveldo vietovės – pagal šių saugomų teritorijų tvarkymo planus, t. y. minėtose saugomose teritorijose esančių kultūros

paveldo vietovių ribos nustatomos STĮ nustatyta tvarka. Šis pakeitimas prieštarauja STĮ 23 str. 7 dalies nuostatai, pagal kurią kultūros paveldo objektų ir vietovių teritorijos ir apsaugos zonos nustatomos NKPAĮ nustatyta tvarka, t. y. apibrėžiamos Nekilnojamojo kultūros paveldo vertinimo tarybos sprendimu arba nustatomos nekilnojamojo kultūros paveldo specialiojo teritorijų planavimo dokumentais – tvarkymo planais. NKPAĮ 22 str. 3 dalyje nurodyta, kad kultūros paveldo vietovių ir jų apsaugos zonų tvarkymo planas yra specialiojo teritorijų planavimo dokumentas, kuriame nustatomi paveldosaugos reikalavimai bei kultūros paveldo vietovės ir jos apsaugos zonos ribos.

NKPAĮ pakeitimo projekto 21 str. 6 dalyje nustatyta, kad savivaldybės institucijos rengia savivaldybės saugomų kultūros paveldo objektų apsaugos reglamentus, organizuoja kultūros paveldo vietovių ir jų apsaugos zonų tvarkymo planų rengimą, išskyrus valstybiniuose parkuose, valstybiniuose rezervatuose, valstybiniuose draustiniuose esančių kultūros paveldo vietovių ir jų apsaugos zonų tvarkymo planų rengimą. Vadovaujantis šia nuostata parkuose, rezervatuose bei draustiniuose esančios kultūros paveldo vietovės ir jų apsaugos zonos tvarkomos ne pagal valstybinių parkų planavimo schemas (tvarkymo planus) kaip tai nurodyta NKPAĮ pakeitimo projekto 22 str. 2 dalies 3 punkte, o pagal kultūros paveldo vietovių tvarkymo planus.

STĮ pakeitimo projekto 28 str. 2 dalies 4 punkte nustatyta, kad valstybinių parkų, valstybinių rezervatų ir biosferos rezervatų planavimo schemas (ribų ir tvarkymo planai) – rengiamos šioms saugomoms teritorijoms steigti ir (ar) veiklai jose vykdyti. Šiose planavimo schemose nustatomos atitinkamos saugomos teritorijos ir į ją patenkančių kultūrinių draustinių (kultūros paveldo vietovių) ribos. Kultūros paveldo vietovių ribos nustatomos STĮ nustatyta tvarka, t. y. rengiant saugomų teritorijų planavimo schemas. Šis pakeitimas prieštarauja STĮ 23 str. 7 dalies nuostatai, pagal kurią kultūros paveldo objektai ir vietovės, be jokių išimčių, skelbiami saugomais, jų teritorijos ir apsaugos zonos nustatomos NKPAĮ nustatyta tvarka. Be to, STĮ pakeitimo projekto 28 str. 2 dalies 4 punkto sakinio struktūra „(...) patenkančių kultūrinių draustinių (kultūros paveldo vietovių) ribos“ suponuoja mintį, kad kultūriniai draustiniai ir kultūros paveldo vietovės yra tapatūs dariniai. Tai neatitinka STĮ 2 str. 8 dalyje apibrėžtos draustinio ir NKPAĮ 2 str. 18 dalyje apibrėžtos kultūros paveldo vietovės sąvokų.

Apibendrinant parengtus įstatymų pakeitimo projektus, galima teigti, kad planuojamas toks reglamentavimas, pagal kurį kultūros paveldo vietovių ribas galima bus nustatyti pasirinktinai – arba Nekilnojamojo kultūros paveldo vertinimo tarybos sprendimu, arba nekilnojamojo kultūros paveldo specialiojo teritorijų planavimo dokumentu (tvarkymo planu) arba, jei kultūros paveldo vietovė patenka į parko, rezervato ar draustinio teritoriją, pagal atitinkamos saugomos teritorijos planavimo schemą. Toks dviprasmiškas, nekonkretus reglamentavimas prieštarauja Teisėkūros pagrindų įstatymo 3 str. 2 dalies 6 punkte įtvirtintam aiškumo principui, kuris reiškia, kad teisės aktuose nustatytas teisinis reglamentavimas turi būti logiškas, nuoseklus, glaustas, suprantamas, aiškus ir nedviprasmiškas.

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, siūlome patikslinti NKPAĮ ir STĮ pakeitimo projektus ir aiškiai, nedviprasmiškai reglamentuoti kultūros paveldo vietovių ribų nustatymą.

Pastabų dėl TPI ir dėl ŽRI pakeitimo projektų neturime.

Paveldo komisijos pirmininkė

Evelina Karalevičienė

Originalas siunčiamas nebus.

Artūras Bundonis, tel. (8 5) 266 3277, el. p. arturas.bundonis@vkpk.lt

LIETUVOS RESPUBLIKOS ŽEMĖS ŪKIO MINISTERIJA

Lietuvos Respublikos aplinkos
ministerijai

2018-
I 2018-08-01 Nr. (12-6)-D8-4020

DĖL ĮSTATYMŲ PROJEKTŲ

Susipažinę su pateiktais derinti Lietuvos Respublikos saugomų teritorijų įstatymo Nr. I-301 7, 9, 28, 28¹ ir 31 straipsnių pakeitimo įstatymo projektu, Lietuvos Respublikos nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymo Nr. I-733 11, 21 ir 22 straipsnių pakeitimo įstatymo projektu, Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo įstatymo Nr. I-1120 30 straipsnio pakeitimo įstatymo projektu ir Lietuvos Respublikos žemės reformos įstatymo Nr. I-1607 8 straipsnio pakeitimo įstatymo projektu pagal kompetenciją teikiame šias pastabas ir pasiūlymus:

1. Saugomų teritorijų įstatymo Nr. I-301 7, 9, 28, 28¹ ir 31 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto (toliau – Saugomų teritorijų įstatymo projektas) 5 straipsnio 1 punktu keičiamo Saugomų teritorijų įstatymo 31 straipsnio 7 dalyje siūlomos Saugomų teritorijų įstatymo pataisos, patikslinančios esamas išimtis ir numatančios papildomą išimtį, kad urbanizuotose ar urbanizuojamose teritorijose tarp privačios nuosavybės žemės sklypų įsiterpę valstybei priklausantys kitos paskirties žemės sklypai, nepatenkantys į valstybės išperkamas ekologiniu, archeologiniu ir rekreaciniu požiūriais ypač vertingas teritorijas ir su jomis nesiribojantys, taip pat pagal teritorijų planavimo dokumentų sprendinius nereikalingi lankytojams patekti į lankomus objektus, gali būti parduodami.

Šiuo metu galiojančioje Saugomų teritorijų įstatymo 31 straipsnio 7 dalies redakcijoje įtvirtinta, kad valstybinių draustinių, valstybinių parkų ir biosferos stebėsenos (monitoringo) teritorijų draustinių, taip pat rekreacinių zonų valstybinė žemė, miškai, vandenys, krūmai, pelkės, akmenynai ir kita nenaudojama žemė neparduodama, išskyrus pagal Lietuvos Respublikos žemės reformos įstatymą parduodamą *namų valdų, asmeninio ūkio, taip pat mėgėjų sodo ir sodininkų*

bendrijų bendrojo naudojimo žemę bei iki 1 hektaro žemės ūkio veiklai tinkamus naudoti žemės plotus, įsiterpusius tarp privačios žemės sklypų. Pritariame siūlymui papildomai suteikti asmenims galimybę urbanizuotose ar urbanizuojamose teritorijose įsigyti tarp privačios nuosavybės žemės sklypų įsiterpusius valstybei priklausančius kitos paskirties žemės sklypus, tačiau siūlome nustatyti, kad tokio įsigyjamo įsiterpusio žemės sklypo dydis neturėtų viršyti Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1999 m. birželio 2 d. nutarimu Nr. 692 „Dėl naujų kitos paskirties valstybinės žemės sklypų pardavimo ir nuomos“ nustatytų dydžių.

Iš pateiktų keičiamų įstatymų lydimųjų dokumentų nėra aišku, kodėl atsisakoma leisti asmenims valstybinių draustinių, valstybinių parkų ir biosferos stebėsenos (monitoringo) teritorijų draustinių, taip pat rekreacinių zonų teritorijose įsigyti namų valdos žemės sklypus. Siūlome Saugomų teritorijų įstatymo projektu neatsisakyti minėtose teritorijose leisti įsigyti gyvenamosiose vietovėse naudojamų kitos paskirties valstybinės žemės sklypų.

2. Žemės reformos įstatymo Nr. I-1607 8 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto 1 straipsnyje nustatoma, kad valstybinės žemės plotai, kurie privačion nuosavybėn parduodami tik Saugomų teritorijų įstatyme nustatytais atvejais, yra parduodami be aukciono tik gretimų žemės sklypų savininkams, nesilaikant šio įstatymo 10 straipsnyje nurodytos eilės. Pažymėtina, kad sąlyga, jog lengvatinėmis sąlygomis be aukciono parduodami sklypai turi ribotis su įsigyjančio tokį žemės sklypą savininko žemės sklypu, taikoma tik įsiterpusiems parduotiniams ar nuomojamiems laisvos žemės plotams.

Viceministras

Evaldas Gustas